

Ačiū už sugražinimą į vaikystę

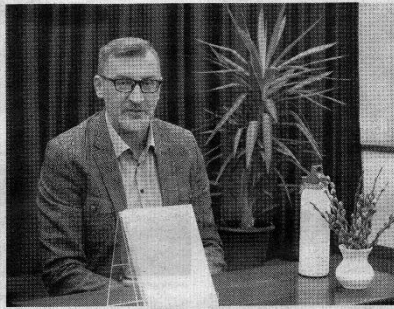
SKAITYMO MALONUMAS

Pasikalbėti apie vaikystę, patį nuostabiausią, įsimintiniausią gyvenimo tarpą, ne kasdien pasitaiko tokia galimybė. Lektame, skubame, pasinėrę į rimtus darbus.

Bet šiek tiek stabtelėti ir prisiminti šį laiką buvo gera proga atėjus į kauniečio Sauliaus Baltrūno knygos „Bimbalmūšys“ sutiktuves vasario 29 dieną Kupiškio viešojoje bibliotekoje.

Kaip vaikas, užaugęs didmiestyje ir visas vasaros ir kitas atostogas praleidęs senelių vienkiemyje, galu pasirašyti po kiekvienu šios knygos autoriaus žodžiu. Išties taip buvo.

Juolab kad ta patirtis irgi iš Kupiškio krašto. Iš to laiko, kuris jau nuėjo į praeitį ir tapo istorijos dalimi.

Saulius Baltrūnas papasakoja, kaip gimė vaikystės atsiminimų knyga „Bimbalmūšys“.

Banguolė ALEKNIENĖ-ANDRIJAUSKĖ

GERIAU RAŠYTI NEI KALBĖTI

Renginio vedėjos bibliotekos darbuotojos Ritos Senvaitienės pristatytas kaip rašytojas, S. Baltrūnas kuklinesi ir sakė, kad nelabai gali save taip vadinti.

Jo prisiminimai kilo iš vieno kūrinio „Kaimas“. Tą savo kūrinių rašė gal 10 ar 12 metų. Rašant vis iškilavo įdomesnių prisiminimų apie išdaigas viešint pas senelius Dapšiuose, netoli Šimonių. Tai gi sudėjo tuos prisiminimus į šią knygą. Dabar juos mielai skaito kiti.

Svečias prisipažino, kad geriau sekasi rašyti nei viešai kalbėti. Tad per susitikimą skambėjo daug ištraukų iš „Bimbalmūšio“ – apie gyvulus, su kuriais jis atvažiavęs į kaimą skubėdavo į tvartą pasisveikinti, apie tai, kaip balytė kepė duoną ir jam leido suformuoti iš tešlos savo kepaluką, apie maudybes kaimiškose pirtyje, kai atrodė, kad senelis su kaimynu nori jį tiesiog ten nugalaboti užpylę vandens ant įkaitintų akmenų, kad būtų kuo karštesnis garas. Ten rašoma ir apie begalines kokiū burkų vėgas, kurias teko rėvėti, ir apie korolado vabalų rinkimą, sienavimo katorgą, ir apie tai, kad pas senelius viskas ateina: „Atein lietūs, atein kešėlinė, rudo irgi atein.“

S. Baltrūnas sakė, jog sulaukė nemažai kritikos, kad ne tokia ku-

piškėnų tarmė, kad netaisyklingai ją perteikia rašydamas.

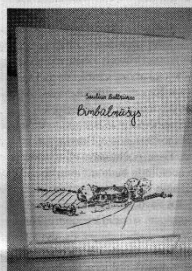
„Rašau taip, kaip atsimenu girdėjęs senelius kalbant. Literatūrinė kalba perteikti jų šnekos nekilo ranka. Būtų netikra. Nesirašydavo gramatinė kalba. Pavyzdžiui, balytė sakydavo „nebesibovyk“. Negalėčiau kitaip parašyti. Ji niekada nevertėjo žodžio „nebežaisk“, – tvirtino knygos autorius.

Jis dar prisiminė, kad senelis uždangstęs langus ir užrakinęs duris klausydavosi „Amerikos balso“ iš Vašingtono. Įstrigo ir uogavimas, grybavimas su balyte. Ten pirmą kartą išgirdo ir „Lietuva brangi“. Močiutė ją tyliai dainuodavo būdamas miške.

Kodėl knyga pavadinoma „Bimbalmūšys“? S. Baltrūnas atsakė, kad toks būdavo jo darbas. Balytė melždavo vasarą karvę, o jam patikėdavo su šluota vaikyti bimbalus. Vaikydavo vaikydavo. Kartais ir stipriau karvei sušerdavo. Ji su uodega jam per veidą uždrozdavo. Jis duodavo atgal. Tada karvė išversdavo balytę su visu pienu. Panašios istorijos taip ir sukosi ratu.

Į kaimą važinėdavo iki 16 metų. Vėliau seneliai persikėlė gyventi į Subačiaus geležinkelio stoties gyvenvietę. Ten jau nebebuvo laisvės ir įdomumo.

„Vėliau viešnašes kaime ir senelius ėmiau prisiminti su nostalgija. Ką senelių verčiamas išmokau, praverė gyvenime. Antai moku pjauti žolę dalgiu. Kai sugenda žoliaplovė, mielai su juo pjauju.

Iš vaikystės bene labiausiai šiais laikais pasigendu ne visų savo išdaigų, bet laisvės ir nuosirdaus, tikro bendravimo su žmonėmis. Toks dalykas dabar retai pasitaiko, – kalbėjo svečias ir pridūrė, kad daug ką lemia kiekvieno žmogaus elgesys.

Per renginį prisiminti ir knygos autoriaus vaikystės mieste epizodai. Daug juoko visiems sukėlė perskaitytas pasakojimas, kaip penki kiemo vaikai dalijosi kramtomą gumą „Donaldas“, kuri anuomet buvo deficitas. Jie pasiskirstė dienas, kuriomis kuris kramtys tą gumą. Kramtoma kelias dienas ji neprasidavo savo skonio.

Šį procesą nutraukė tik mokytoja, liepus per pamoką vienam tos sutarties dalyviui gumą išspjauti į šiukšlinadėžę.

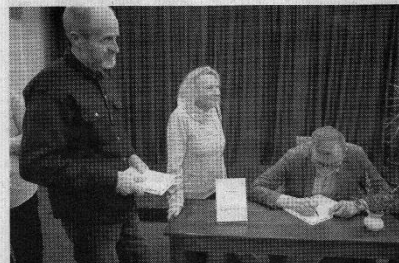
KŪRYBINIAI IMPULSAI IR SVAJONĖS

S. Baltrūnas sakė, kad labai mėgsta plaukti baidarėmis, ypač žiemą, vienas. Tai ypatingas laikas sutelkti savo mintims, stebėti iš arti gamtą, gyvūnus, fotografuoti.

„Buvimas gamtoje sužadina prisiminimus, tarsi ištraukia iš visokių atminties kertelių. Rašai vieną dieną. Žiūrėk kitą dieną vėl kažką prisimeni.

Taip ir gimsta tekstai. Kūrybinio proceso esmė – buvimas gamtoje. Nėra interneto. Niekas neblaško. Nuplauki po 60 ar 80 kilometrų. Permiegai palapinėje.“

Nukelta į 9 p.

Saulius Baltrūnas rašė autografus tiems, kurie įsigijo jo naują knygą. Autorės nuotrauka

Ačiū už sugražinimą į vaikystę

Atkelta iš 7 p.

„Kai atsiguli, prieš miegą ir sukasi visokios mintys apie vaikystę. Apie jaunystę gal parašysiu atsiminimus tada, kai išėsiu į pensiją. Per anksti juos rašyti.

Dar daug yra gyvų to gyvenimo tarpinio liudininkų“, – kalbėjo rašytojas.

„Bimbalmūšys“ – antra S. Baltrūno knyga. Pirmą buvo „Kaukės“. Ten sudėti autoriaus cileraičiai ir kiti tekstai, jo paties piešiniai.

Ši knyga, anot jos autoriaus, buvo bandymas pasižiūrėti, ar apskritai įmanoma parašius išleisti knygą. Knyga buvo labai suspausta. Lape tilpo po keturis tekstus. Sau davė žodį, kad kita knyga bus kietais viršeliais ir geresniu popieriaus.

„Kuriam knyga labiausiai džiaugiuosi, sunku pasakyti. Gal „Kau-

kės“ mielesnė, nes buvo pirmoji ir joje tilpo mano piešiniai“, – teigė S. Baltrūnas.

Jam mokykloje geriausiai sekėsi kalbos, geografija ir istorija. Renginio vedėjos paklaustas, kuo svajoto būti užaugęs, knygos autorius sakė, kad viena svajonė buvo dirbti eiguliu, o kita – tapti tolimųjų reisų vairuotoju.

Išlaikė visus egzaminus tai vairuotojo kategorijai gauti, bet per praktiką suprato, kad neužteks kantrybės su dideliu vilkiku miesto gatvėmis sukiotis.

Dar svajoto ir knygą parašyti. Pastaroji svajonė išsipildė. Išsipildė ir noras Lietuvai perplaukti baidare.

Šiuo metu dar nori geriau išmokyti skambinti pianinu.

Yra išbandęs kovinio sporto užsiėmimus. Kaip minėta, foto-

Knygos „Bimbalmūšys“ istorijos renginio dalyviams priminė jų pačių vaikystę ir sukėlė nemažai juoko. Banguolės Alekniėnės-Andrijauskės nuotrauka

grafuoja, piešia.

Renginio metu užsiminta, kad gal ir jo piešinių paroda būtų galima surengti. S. Baltrūnas sakė, kad įrengti piešiniai guli namuose sudėti į antrosolę.

Svečias prasiarė, kad labai no-

rėtų apsigyventi erdviame vienkiemyje. Reikia tik truputį palaukti, kol užaugs visi vaikai. Kolektyvinis sodas, kurį turi šeima, neatstoją tikro kaimo.

S. Baltrūnas pagal išsilavinimą yra verslo vadybininkas. Šiandien

vadovauja vienam prekybos tinklui Kaune.

Skaitytojai jo klausė, ar turi minčių išleisti dar vieną knygą. Svečias papasakojo, kad yra pradėtas rašyti romanas. Kol kas jis sunkiai sekasi, rašomas priesokiais.